

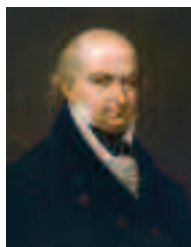
Lekarze – patroni wielkopolskich ulic

Śniadeckich

Jan i Jędrzej Śniadeccy byli wybitnymi naukowcami XVIII i XIX w. i to oni właśnie zostali upamiętnieni w nazwie ulicy, która znajduje się na terenie poznańskiego Grunwaldu.

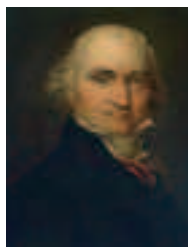
Byli synami Jędrzeja i Franciszki z Giszczyńskich, którzy posiadali w Żninie (ówcześnie województwo gnieźnieńskie) niewielki majątek, który jednak zapewnił im godne utrzymanie oraz wykształcenie dzieci. Śniadeccy mieli czworo synów, wspomnianych już Jana i Jędrzeja oraz Franciszka (zmarł w 6. roku życia) i Józefa, prawnika, który zajął się prowadzeniem gospodarstwa we wsi Niestabin pod Śremem.

Jędrzej Śniadecki (ur. 30.11.1768 w Rydlewie koło Żnina, zm. 11.05.1838 w Wilnie) początkowo uczył się w Trzemesznie, potem w Krakowie i w Pawii, gdzie otrzymał tytuł doktora medycyny i filozofii. W tym czasie Uniwersytet w Pawii należał do najlepszych w Europie. Wykładowcami tam byli m.in. Galvani, Volta, Spalanzani oraz Scarpa. W 1797 r. został profesorem chemii i medycyny w Szkole Głównej Wielkiego Księstwa Litewskiego i Akademii Medyko-Chirurgicznej w Wilnie. Zajmował się głównie medycyną, biologią, chemią i filozofią. W 1808 r. odkrył nowy pierwiastek o liczbie atomowej 44 (obecnie znany jako ruten), który nazwał west, od łac. Vestium. Odkrycie to nie zostało jednak rozpropagowane, a za odkrywcę rutenu obecnie uznaje się Karla Klause (1844 r.). Jędrzej Śniadecki opracował podstawy pol-

skiej terminologii chemicznej oraz napisał pierwszy polski podręcznik chemii. Jego terminologia chemiczna odbiegała od ogólnie przyjętej na świecie, wywodzącej się bezpośrednio od nazw łacińskich. Do dzisiaj terminologia Śniadeckiego obecna jest w nietypowych, polskich nazwach pierwiastków: wodór, węgiel, krzem, siarka, kwasoród dla tlenu. W 1822 r. Śniadecki opisał metodę leczenia krzywicy za pomocą zwiększonej ekspozycji na światło słoneczne. Był też autorem oryginalnej i nowatorskiej pracy pt. „Teoria jestestw organicznych” (1804 r.), w której opisał wyjątkową cechę organizmów żywych – ciągłą przemianę materii. Jego grób znajduje się na wiejskim cmentarzyku w Horodnikach w powiecie oszmiańskim województwa wielkiego, niedaleko rodzinnego majątku Śniadeckich w Bołtupiu.

Jan Śniadecki (ur. 29.08.1756 w Żninie, zm. 9.11.1830 w Jaszunach koło Wilna) studiował początkowo w Poznaniu na Akademii Lubrańskiego, potem w Krakowie i w Paryżu. W 1781 r. został profesorem matematyki i astronomii w Krakowie. W 1782 r. zaproponował utworzenie obserwatorium astronomicznego w Krakowie na terenie Ogrodu Botanicznego, a w 1784 r. (rok po braciach Montgolfier) skonstruował pierwszy w Polsce balon. Zajmował się głównie astronomią, matematyką, filozofią i geografiami. Przyczynił się do utworzenia podstaw polskiej terminologii matematycznej. Na cześć uczonego została nazwana jedna z planetoid oraz krater na Księżycu.

Prof. Nadzw. Dr Hab. Med. Andrzej Grzybowski
ae.grzybowski@gmail.com

Prof. Nadzw. Dr Hab. Med. Andrzej Grzybowski
ae.grzybowski@gmail.com